

POSTANOWIENIE

24 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 24 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.M. i K.M.
przeciwko Bankowi w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 25 października 2023 r., V ACa 1252/22,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną co do punktu I zaskarżonego wyroku;**
- 2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie;**
- 3) zasądza od Banku w W. na rzecz J.M. i K.M. po 2717 zł zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 października 2023 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu z 6 września 2022 r., sprostował oznaczenie pozwanego w zaskarżonym wyroku (pkt I), oddalił apelację

pozwanego (pkt II), zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa 7350 tytułem brakującej opłaty od apelacji (pkt III) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt IV).

Pozwany wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając wyrok ten w całości. Wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Formułowane przez pozwanego zagadnienia prawne dotyczyły możliwości zastępowania klauzul niedozwolonych przepisami dyspozytywnymi oraz dopuszczalności ustalenia nieważności umowy kredytu indeksowanego po usunięciu z niej klauzul dotyczących sposobu ustalania kursu waluty obcej przez odesłanie do tabeli kursowej stosowanej przez bank. Natomiast potrzeba dokonania wykładni miała dotyczyć: art. 58 § 1 w zw. z art. 353¹ k.c. w zakresie możliwości uznania umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej za nieważną, art. 385¹ § 1, 3 i 4 k.c. w zakresie uznania postanowienia umowy, co do którego konsument miał możliwość negocjacji, za indywidualnie uzgodnione, art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 58 § 1 i 3 oraz art. 358 § 1 i 2 w zw. z art. 56 k.c. w zakresie możliwości stwierdzenia nieuczciwości tylko klauzuli ryzyka walutowego oraz dopuszczalności zastąpienia jej innym sposobem określenia kursu waluty obcej, a także art. 19 § 1 w zw. z art. 21 k.p.c. w zakresie możliwości oznaczenia wartości przedmiotu sporu jako sumy roszczenia o ustalenie i o zapłatę, w sytuacji gdy oba roszczenia wynikają z tej samej czynności bankowej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie wnieśli m.in. o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłat skarbowych od udzielonych pełnomocnictw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została skierowana przeciwko wyrokowi Sądu Apelacyjnego w całości, a więc objęła także jego punkt pierwszy, w którym sprostowano wyrok Sądu I instancji. Orzeczenie sądu drugiej instancji wydane na

podstawie art. 350 § 3 k.p.c. nie należy do orzeczeń merytorycznych, kończących postępowanie w sprawie, więc nie może być zaskarżone skargą kasacyjną (zob. postanowienia SN: z 26 sierpnia 1998 r., II CZ 70/98; z 9 grudnia 1998 r., II CZ 143/98; z 27 stycznia 1999 r., II CZ 158/98; z 26 maja 1999 r., III CZ 34/99; z 13 czerwca 2013 r., V CZ 28/13; i z 30 grudnia 2021 r., V CSK 204/21). Jedynie w przypadku, w którym sąd drugiej instancji wydał orzeczenie o sprostowaniu z naruszeniem art. 350 § 1 i 3 k.p.c., będące w istocie rozstrzygnięciem co do *meritum* sprawy oraz nastąpiło to w sprawie, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna, można wnieść od takiego orzeczenia skargę kasacyjną (wyroki SN z 4 listopada 2010 r., IV CSK 188/10, OSNC 2011, nr 7-8, poz. 86, i z 17 czerwca 2014 r., I CSK 422/13; postanowienia SN z 19 stycznia 2018 r., I CSK 176/17, i z 21 marca 2019 r., I CSK 488/18). Taka sytuacja w niniejszej sprawie jednak nie miała miejsca, stąd też Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną w zakresie zaskarżenia rozstrzygnięcia zawartego w punkcie pierwszym wyroku Sądu Apelacyjnego.

Odnosząc się do skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie, wskazać należy, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Sąd Najwyższy nie dostrzega potrzeby dokonania wykładni przywołanych przez skarżącego przepisów, gdyż w zakresie, w jakim dotyczy to rozpoznawanej sprawy, nie budzą one już poważnych wątpliwości. Po pierwsze, w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym postanowienia uprawniające bank do jednostronnego określania kursu waluty wiążącego drugą stronę umowy kredytu, są nietransparentne, ponieważ pozostawiają pole do arbitralnego działania banku, a równocześnie obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem. W konsekwencji, jeżeli zostały one zamieszczone w umowie zawartej z konsumentem, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych i nie wiążą konsumenta (zob. uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej

Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, i przywołane tam orzecznictwo).

Po drugie, nie ulega wątpliwości, że za indywidualnie uzgodnione mogą być uznane tylko te postanowienia, w stosunku do których w procesie zawierania umowy nastąpiło rzeczywiste ucieranie się stanowisk stron i które zostały ostatecznie zrehabilitowane w drodze osiągniętego między stronami kompromisu. Nie mogą zostać uznane za indywidualnie uzgodnione postanowienia zaproponowane w całości przez jedną ze stron i w takiej formie włączone do umowy, nawet jeżeli druga strona miała hipotetyczną możliwość negocjacji ich treści.

Po trzecie, ustalono już, iż między klauzulami ryzyka walutowego i spreadu walutowego występuje ściśle powiązanie (zob. m.in. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, i przywołane tam orzecznictwo). Jeżeli z umowy usunięte zostałyby postanowienia określające sposób ustalenia kursu waluty, do zastosowania tzw. klauzuli ryzyka (zastosowania mechanizmu indeksacji) konieczne byłoby zastąpienie takich postanowień innym sposobem określenia kursu. Taki zabieg jest zaś niedopuszczalny w świetle punktu pierwszego uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w świetle którego w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Na podstawie art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym uchwała ta ma moc zasady prawnej i wiąże Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie.

Po czwarte, w punkcie drugim przywołanej uchwały z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, przesądzono, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Po piąte, odnosząc się do sugerowanej potrzeby wykładni art. 19 § 1 w zw. z art. 21 k.p.c., przypomnieć należy, że w uchwale z 28 stycznia 2022 r., III CZP 38/22 (OSNC 2022, nr 11, poz. 103), Sąd Najwyższy wskazał, iż w przypadku wytoczenia powództwa obejmującego kilka roszczeń wynikających z czynności bankowych należy mieć na uwadze w szczególności art. 21 k.p.c. W jego świetle w sytuacji, w której powód w jednym pozwie dochodzi kilku roszczeń majątkowych, dla ustalenia wysokości opłaty sądowej zlicza się ich wartość.

Z kolei sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne dotyczą przedstawionych już wyżej kwestii, które – jak wskazano – znalazły już rozstrzygnięcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przez co nie mają one waloru istotnych.

[

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4, art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2, § 2 pkt 7 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, uwzględniając opłatę skarbową od pełnomocnictw. Suma zwrotu została rozdzielona na powodów w częściach równych (zob. uchwałę SN z 16 listopada 2023 r., III CZP 54/23, OSNC 2024, nr 6, poz. 57).

Marcin Krajewski

(E.M.)

[SOP]